

Lesbrief

Voor
groep
6/7/8

Hart van staal

Ravi kan zijn oren niet geloven: op het eiland waar hij woont wordt muziek verboden! Wat moet hij zonder zijn gitaar? Hij begrijpt niet dat zijn ouders het eens zijn met het verbod. Als hij ontdekt dat ze slapen met hun ogen open en dat er blauw licht uit hun oren schijnt, vermoedt hij dat er meer aan de hand is. Zina gelooft eerst niks van Ravi's verhalen. Tot ze het blauwe licht ook bij haar eigen vader ziet. Ravi en Zina zijn niet de enigen die vreemde dingen ontdekken. Op een geheime plek in het bos ontmoeten ze Blinker en Mink, die hun de schokkende waarheid vertellen. Hun ouders zijn geen mensen, maar robots...

SIMON VAN DER GEEST

Over de makers

Simon van der Geest schrijft boeken, gedichten en toneelstukken, het liefst voor kinderen. Veel van zijn boeken zijn bekroond. Zo ontving hij voor *Dissus* en *Spinder* een Gouden Griffel. De illustraties in *Hart van Staal* zijn van Martijn van der Linden, die onder andere een Gouden Penseel kreeg voor het boek *Tangramkat*. Simon van der Geest is inmiddels begonnen aan het vervolg van *Hart van staal*.

Auteur Simon van der Geest
Illustrator Martijn van der Linden
Foto Simon van der Geest Renske Derkx
ISBN 9789045128078
Uitgeverij Em. Querido's Uitgeverij/Singel
Uitgeverijen, Amsterdam 2023
i.s.m. Storytel

 storytel original

Ontwikkelingsgebied
taalvaardigheid
en creatieve
ontwikkeling

Nodig
werkblad **Woordzoeker**
van de toekomst (voor
iedere leerling één), pen
of potlood

Duur opdracht
15 minuten

Individueel of in duo's
eventueel klassikaal na
te bespreken

Lessuggestie 1

Woordzoeker van de toekomst

Hart van staal is een verhaal uit de toekomst en staat vol met woorden die wij nu (nog) niet kennen. Zoals polsofoon (een soort smartwatch 2.0), ombottelen (robots maken van mensen), dogobot (een robothond) en een zweefboard (een zwevend skateboard).

Deel het werkblad *Woordzoeker van de toekomst* uit aan de leerlingen en bespreek de futuristische woorden die erop staan. Kunnen de leerlingen de betekenis van de woorden raden?

Tip Lees *Hart van staal* voor, daarin komen alle woorden voorbij!

Welke woorden denken de leerlingen dat er in de toekomst nog meer voorbij zullen komen? Wat is de betekenis van deze woorden?

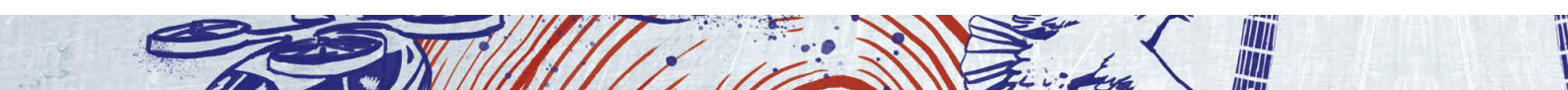
Laat de leerlingen de woordzoeker maken. De woorden staan van links naar rechts, rechts naar links, verticaal en diagonaal. Als ze de woordzoeker hebben opgelost kunnen leerlingen nog vijf nieuwe woorden van de toekomst en hun betekenis bedenken. Bespreek eventueel na welke woorden de leerlingen bedacht hebben.

Dit is de oplossing van de woordzoeker

W	T	B	Y	N	D	R	H	V	U	J	T	N	U	H	Y	E	G
M	G	D	X	B	F	O	K	C	I	T	S	A	T	A	D	Y	V
S	C	S	B	J	F	Y	R	E	C	Y	C	L	E	N	S	X	H
N	S	D	I	E	H	G	I	L	I	E	V	S	D	A	T	S	D
K	J	D	D	X	D	R	F	P	D	E	O	C	D	U	N	G	V
Y	P	N	O	N	R	K	E	X	E	B	A	C	L	G	R	I	J
J	F	R	G	U	N	X	G	A	X	I	Z	A	A	I	R	I	A
V	A	A	Q	E	G	H	Y	T	O	B	O	P	P	A	P	S	L
F	W	C	B	A	D	R	E	V	E	O	Z	N	E	K	E	I	Z
C	P	E	O	O	O	B	R	E	I	N	E	V	E	O	Z	C	V
D	N	R	T	Z	N	O	D	F	D	S	L	O	P	G	F	I	Y
X	Y	A	N	T	Z	W	E	E	F	B	O	A	R	D	I	O	K
M	T	O	M	R	O	E	P	T	O	R	E	N	R	T	B	O	
W	A	M	M	A	R	G	O	K	P	T	S	G	N	A	D	D	U
F	R	S	P	I	O	N	A	O	E	K	E	V	E	R	O	M	O
T	O	B	O	R	K	A	A	W	E	B	R	G	U	O	J	M	D
U	F	P	U	O	M	B	O	T	T	E	L	E	N	G	X	A	Q
K	W	I	V	D	I	O	Y	B	R	O	S	O	E	W	R	M	K

- * ANGSTPROGRAMMA
- * DOGOBOT
- * OMRGROEPTOREN
- * RACERAT
- * STADSVELIGHEID
- * ZWEEFBOARD
- * BEWAAKROBOT
- * MAMMOBOT
- * FAIROBOT
- * RECYCLEN
- * ZIEKENZOEVER
- * DATASTICK
- * OMBOTTLEN
- * POLSOFOON
- * SPIONAGEKEVER
- * ZOEVENIER

Ontwikkelingsgebied
creatieve & muzikale
ontwikkeling

Nodig
pen en papier

Duur opdracht
15 minuten

Individueel

Lessuggestie 2

Dagroutine deuntjes

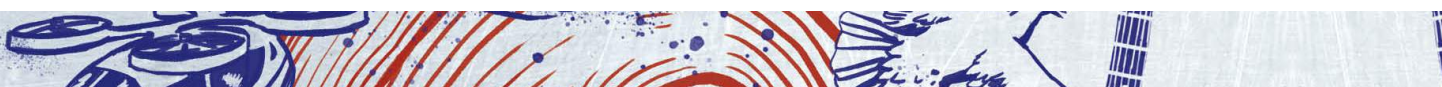
Ravi hoort elke dag om 17.17 uur dezelfde soort 'soundtrack' als zijn vader uit zijn werk komt. Lees het volgende fragment (pagina 19 in het boek) voor aan de klas of laat de klas het luisterboek horen (via Storytel):

▶ Start fragment

Elke dag steekt zijn vader precies om 17 uur 17 de sleutel in het slot. Ravi weet al hoe het zal gaan, het is een soort soundtrack, een deuntje dat elke dag hetzelfde klinkt. De intro is de sleutel: *Krrg-klik! Zzzzzj...* (de deur schuift open...) 'Ik ben thuis!' Een doffe plof (vader hangt zijn jas op). *Krr-tik-krr-tik-krr-tik* (de dogobot komt aangetrippeld, vader aait hem). 'Hé Robbie, ouwe jongen.' *Stap... stap... stap...* (vader loopt door, kust zijn moeder). *Smak... smak...* 'Dag schat.' 'Dag schat, hoe was het op kantoor?' 'Goed, goed. En bij jou?' 'Goed hoor.' 'Mooi, mooi. En hoe is het met onze wonderboy?' 'Prima, pap!' – Zo gaat het deuntje-van-elke-dag. Een saai deuntje, maar toch houdt Ravi ervan. Zo klinkt thuis.

|| Einde fragment

Hoe klinkt het bij de leerlingen thuis? Hebben zij net als Ravi een vast moment op de dag dat (bijna) altijd hetzelfde klinkt? Denk aan 's ochtends opstaan of een avondritueel. Welk moment is dat en hoe klinkt het? Zijn er in de klas ook van die terugkerende geluidsmomenten? Vertel aan de leerlingen dat ze net als Ravi een soundtrack gaan maken. Ze mogen zelf bedenken van welk moment van hun dag. Dat kan een moment thuis zijn, maar ook in de klas of bij de sportclub. Laat ze hun soundtrack op papier zetten. Als ze klaar zijn, mogen ze hun nummer aan elkaar laten horen. Kunnen ze van elkaar raden over welk moment van de dag de soundtrack gaat en waar de verschillende geluiden voor staan?

Ontwikkelingsgebied
creatieve & muzikale
ontwikkeling

Nodig

Storytel, muziekboxen
of het digibord, pen en
papier en eventueel
muziekinstrumenten

Duur opdracht
30 minuten

In groepjes

Lessuggestie 3

Het rebellen protestlied

Ravi, Zina, Blinker en Mink maken protestliedjes om de kinderen om hen heen wakker te schudden. Ze moeten weten dat hun ouders hun ouders niet zijn, maar robots. De acht protestnummers die in het boek staan, zijn te beluisteren op Storytel en van het nummer *Staalhard bedrogen* is een videoclip gemaakt die op YouTube staat (zoek op: *Hart van staal Storytel*). Luister een aantal van de nummers met de leerlingen. Wat vinden ze ervan? Waarom maken Ravi, Zina, Blinker en Mink deze protestmuziek? Op het eiland waar het viertal woont mag geen muziek meer gemaakt worden. Omdat zij dat wel doen en met hun muziek in opstand komen en andere kinderen proberen te overtuigen worden ze rebellen genoemd. Kennen de leerlingen dat woord?

Verdeel de klas in groepjes en vertel de leerlingen dat het nu hun beurt is om een protestlied te schrijven. Ze bedenken met elkaar een onderwerp waar ze zich druk over maken. Van vuilnis op straat tot een voetbalclub die gesloten wordt. Over dat onderwerp schrijven ze hun protestlied van minimaal twee coupletten en een pakkend refrein.

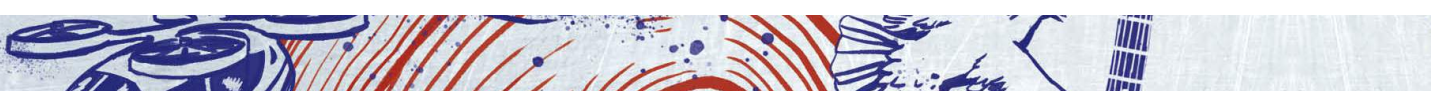
Tips voor het schrijven van een pakkend protestlied:

- Bedenk wie de luisteraar is en welke boodschap je wilt overbrengen.
- Wat is de kern van de boodschap? Laat die terugkomen in het refrein.
- Maak de tekst niet te ingewikkeld. Korte zinnen die makkelijk te onthouden zijn en vaker terugkeren onthoud je makkelijker en blijven in het hoofd van de luisteraar zitten. Dit is vooral belangrijk bij het refrein.
- De zinnen mogen rijmen, maar dat hoeft niet. Nummers die niet rijmen kunnen ook heel aanstekelijk zijn.
- Is het lastig om zelf een melodie te verzinnen? Kies een bestaand lied met een goede melodie en schrijf daar je eigen tekst bij.
- Zing het lied tijdens het schrijven ook een paar keer hardop. Vaak hoor je dan waar het nog niet lekker loopt en kun je het lied bijschaven.

Zijn de groepjes klaar met hun protestnummers? Dan kunnen ze hun lied aan de rest van de klas – of school – laten horen.

Tip

Leerlingen die een muziekinstrument bespelen kunnen live meespelen!

Ontwikkelingsgebied
oriëntatie op de
wereld, filosofie,
creatieve ontwikkeling,
taalvaardigheid

Nodig
pen en papier

Duur opdracht
30 minuten

Klassikaal en individueel

Lessuggestie 4

Filosofie met robots

Hart van Staal is een dystopie: Simon van der Geest schetst een afschrikwekkende toekomstige wereld waarin robots de rol van mensen willen overnemen. Zo ver komt het hopelijk nooit, maar het zet je wel aan het denken over robots.

Voer met de leerlingen een filosofisch gesprek over dit onderwerp en stel vragen als:

- Is een robot een wezen?
- Heeft een robot gevoel?
- Kan een robot ziek worden?
- Kunnen robots bang zijn of verliefd worden?
- Maken robots fouten?
- Is een robot slimmer dan een mens?
- Is het mogelijk dat robots de wereld veroveren?

Luister naar de antwoorden die leerlingen geven en vraag door.

Rond het gesprek af met een schrijfp opdracht.

Ze maken de volgende zin af:

Later woont er bij mij een robot in huis die...

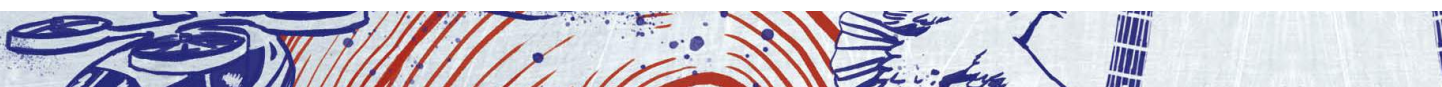
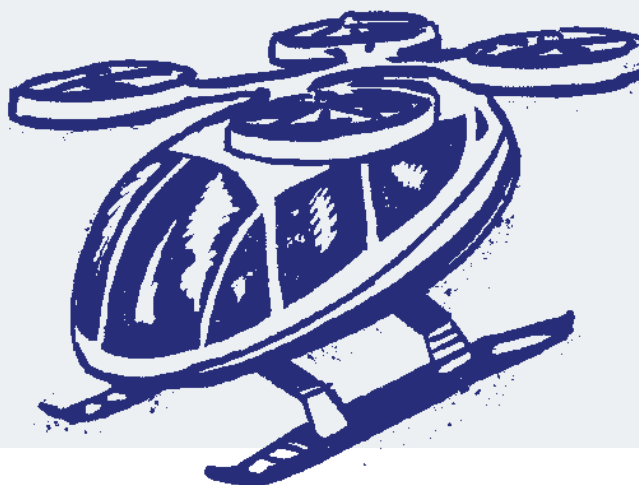
In hun verhaal vertellen ze onder andere welke robot bij ze in huis woont, hoe de robot heet en hoe oud hij is, wat de robot kan en wat zijn goede en slechte eigenschappen zijn. Vraag als iedereen klaar is welke leerlingen hun verhaal willen voorlezen aan de klas.

Colofon

Deze lesbrief is een uitgave van Em.
Querido's Uitgeverij/Singel Uitgeverijen

Redactie Firma Fluks
Vormgeving De Zaak P.

Vaker dit soort lesmateriaal
ontvangen? Ga naar
www.naarschoolmetquerido.nl
en schrijf u in voor de
onderwijsnieuwsbrief!

Hart van staal zit vol met woorden uit de toekomst. Van angstprogramma tot zweefboard. Weet jij ze te vinden in de woordzoeker? De woorden staan van links naar rechts, rechts naar links, verticaal en diagonaal. Klaar? Verzin zelf nog 5 nieuwe woorden die niemand nu nog kent!

Kun jij alle verborgen woorden vinden in deze woordzoeker?

- angstprogramma
- bewaakrobot
- datastick
- dogobot
- polsofoon
- mammobot
- ombottelen
- omroeptoren
- pappobot
- racerat
- recyclen
- spionagekever
- stadsveiligheid
- ziekenzoever
- zoevenier
- zweefboard

W	T	B	Y	N	D	R	H	V	U	J	T	N	U	H	Y	E	G
M	G	O	X	B	F	O	K	C	I	T	S	A	T	A	D	Y	V
S	C	S	B	J	F	Y	R	E	C	Y	C	L	E	N	S	X	H
N	S	D	I	E	H	G	I	L	I	E	V	S	D	A	T	S	D
K	J	D	D	X	D	R	F	P	Q	E	O	C	D	U	N	G	V
Y	P	N	O	N	R	K	E	X	E	B	A	C	L	G	R	I	J
J	F	R	G	U	N	X	G	A	X	I	Z	A	A	I	R	I	A
V	A	A	O	E	G	H	Y	T	O	B	O	P	P	A	P	S	L
F	W	C	B	A	O	R	E	V	E	O	Z	N	E	K	E	I	Z
C	P	E	O	O	O	B	R	E	I	N	E	V	E	O	Z	C	V
D	N	R	T	Z	N	O	O	F	O	S	L	O	P	G	F	T	Y
X	Y	A	N	T	Z	W	E	E	F	B	O	A	R	D	I	O	K
M	T	T	O	M	R	O	E	P	T	O	R	E	N	R	T	B	O
W	A	M	M	A	R	G	O	R	P	T	S	G	N	A	D	O	U
F	R	S	P	I	O	N	A	G	E	K	E	V	E	R	O	M	O
T	O	B	O	R	K	A	A	W	E	B	R	G	U	O	J	M	D
U	F	P	U	O	M	B	O	T	T	E	L	E	N	G	X	A	Q
K	W	I	V	D	I	O	Y	B	R	O	S	O	E	W	R	M	K

Nog meer nieuwe woorden!

Kijk in je glazen bol. Welke woorden komen er nog meer bij in de toekomst? Schrijf ze op en vertel erbij wat ze betekenen.

1. woord: _____ betekenis: _____
2. woord: _____ betekenis: _____
3. woord: _____ betekenis: _____
4. woord: _____ betekenis: _____
5. woord: _____ betekenis: _____

